



# EUROJUST

## Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Amet

### Kes me oleme

**E**urojust, Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Amet, on Madalmaades Haagis asuv ainulaadne keskus, kus riikide kohtuasutused teevad tihedalt koostööd, et võidelda raske organiseeritud piiriülese kuritegevuse vastu. **Eurojusti ülesanne on muuta Euroopa turvalisemaks**, koordineerides ELi liikmesriikide ja kolmandate riikide riiklike asutuste tööd piiriülese kuritegevuse uurimisel ja kohtu alla andmisel.

Iga osalev ELi liikmesriik saabab Eurojusti ühe esindaja (liikmesriigi liikme). Liikmesriikide liikmed moodustavad Eurojusti kolleegiumi, mis vastutab ameti operatiivtegevuse eest. Kolleegiumit toetab Eurojusti haldusüksus, kuhu kuuluvad muu hulgas juhtumianaalütikud, õigusnõustajad ja andmeeksperdid. Ameti jaoks ehitatud hoones on turvalised koosolekuruumid, mis võimaldavad tõlget kõigisse ELi keeltesse, ja koordineerimiskeskuste koosolekutuba, kust saab

reaalajas jälgida ja koordineerida ühistegevuse päevi.

Eurojust on välja arendanud **sidusa rahvusvahelise võrgustiku**, mis annab ELi prokuröridele juurdepääsu enam kui 50 jurisdiktsioonile kogu maailmas. Amet on sõlminud koostöölepingud 12 ELi mittekuuluva riigiga, millest mõni on lähetanud Eurojusti sideprokurörid, kes uurivad juhtumeid koos teiste kolleegiumi liikmetega. Samuti teeb Eurojust tihedat koostööd muude ELi ametite ja partneritega, kes toetavad kriminaalõiguse ahela erinevaid etappe, sh õiguskaitseasutuste ja pettuste vastu võitlevate organitega.



### Millega me tegeleme

Eurojust pakub spetsiaalselt kohandatud operatiivtuge piiriüleste kriminaaluurimiste kõigi etappide vältel, tagades

- ▶ kiire reageerimise;
- ▶ erakorralise koordinatsiooniteenistuse, mis töötab seitse päeva nädalas ööpäev läbi;
- ▶ ühenduse teiste riikide kolleegidega;
- ▶ abi õigusalase koostöö taotluste ettevalmistamisel, sh ametlikud tõlked.

Lisaks **haldab Eurojust keerulisi abivorme ja koordineerimismehhanisme**, mida võib suurte operatsioonide toetamisel vajaduse järgi kombinee-

rida. Näiteks suudab amet:

- ▶ koordineerida paralleelseid uurimisi;
- ▶ korraldada koordineerimisnõupidamisi, kaasates asjaomaseid kohtuameteid ja õiguskaitseorganeid;
- ▶ luua ja/või rahastada ühiseid uurimisrühmi, milles kohtuametid ja õiguskaitseorganid teevad riigiülestes kriminaaluurimistes koostööd kahe või enama riigi vahel sõlmitud õiguskokkulepete alusel, ning
- ▶ kavandada reaalajas koordineerimiskeskuste kaudu juhitavaid Eurojusti ühistegevuspäevi, mille käigus riiklikud asutused võivad pidada kinni kurjategijaid, likvideerida kuritegelikke organisatsioone ning arestida vara.

*Eurojust koos liikmesriikide ja ulatusliku rahvusvahelise partnervõrgustikuga täidab Euroopa turvalisemaks muutmisel ja selle kodanikele õiguskaitse pakkumisel olulist osa.*



## Eurojust läbi aastate

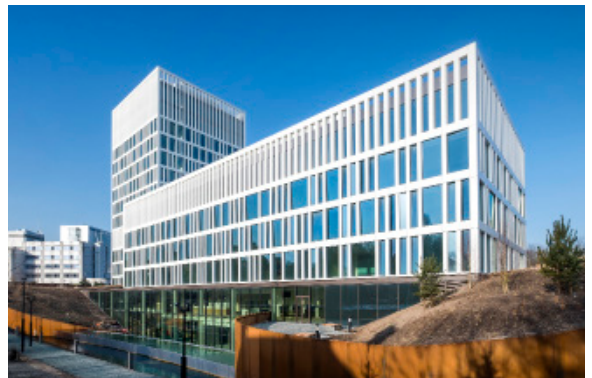
Piiriülese organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses riiklike ametiasutuste koostööd tugevdava kohtuorgani loomise plaane arutasid Euroopa riigipead ja valitsusjuhid esimest korda Euroopa Ülemkogu istungil Soomes Tamperes 1999. aastal. Ajutine õigusalase koostöö üksus nimega Pro-Eurojust alustas tööd märtsis 2001 Brüsselis. USA 11. septembri terrorirünnakud näitasid selgelt, et rahvusvahelist koostööd on vaja tõhustada. Need sündmused kiirendasid Eurojusti arendamist, mis asutati ametlikult nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsusega Euroopa Õigusalase Koostöö Üksusena. 2003. aastal kolis Eurojust Haagi.

Eurojust, selle töö olemus ja ulatus on pärast asutamist märkimisväärselt muutunud. Nõukogu 2008. aasta otsusega, mille eesmärk oli tugevdada Eurojusti, tõhustati Eurojusti töövõimet ning lihtsustati riiklike asutuste ja Eurojusti, samuti muude partnerite ja kolmandate riikide koostööd. 2009. aastal jõustunud Lissaboni lepingus toodi esile Eurojust ning määratleti selle ülesandena „toetada ja tõhustada riikide uurimise ja süüdistuse ettevalmistamise eest vastutavate asutuste tegevuse koordineerimist

ja koostööd raskete kuritegude puhul, mis puudutavad kahte või enamat liikmesriiki“.

2017. aastal kolis Eurojust uutesse ruumidesse spetsiaalselt ameti jaoks ehitatud hoones Haagi rahvusvahelises kvartalis. Hoone on projekteeritud nii, et see toetaks ameti missiooni õigusalase koostöö arendaja ja tugevdajana. Selle võimaluste hulka kuulub erisiseseadega operatiivtuba suuremahuliste mitmepoolsete ühisoperatsioonide käigus teabe vahetamiseks ja strateegiate määratlemiseks. Hoone alumistel korrustel on privaatsed koosolekuruumid, kus riiklike büroode liikmed ja asutusevälised töötajad saavad konfidentsiaalselt nõu pidada. Ruumides on turvalised kõrgtehnoloogilised IT-süsteemid ja sünkroontõlke vahendid.

12. detsembril 2019 jõustunud Eurojusti määrusega algas uus arenguetapp, kui Eurojusti nimeks sai Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Amet. Ameti uue õigusliku alusega muudeti tema haldusstruktuuri, välissuhete põhimõtteid ja andmekaitse režiimi.





Ülevalt päripäeva: 1999. aasta Euroopa Ülemkogu istung Soomes Tamperes (© ELi nõukogu), Eurojusti hoone Haagis, (© Corné Bastiaansen), konverentsiruum ja operatiivrüüm.

# Olulised sündmused





**2020**

 Eurojust ja Euroopa õigusalase koostöö võrgustik koondavad igal nädalal uut teavet COVID-19 kriisi mõju kohta õigusalasele koostööle.


**05/2020** – Eurojustis alustas tööd **rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise töörühm**, mis ühendab ELi liikmesriikide eriprokuröre. 

**2019**


 **12/2019** – jõustus **uus Eurojusti määrus**, millega Eurojustist sai *Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Amet*.

**09/2019** – Eurojustis loodi **100. koordineerimiskeskus** alates selle ainulaadse meetodi kasutuselevõtust 2011. aastal. 


**2017**

**06/2017** – Eurojust kolis uude, spetsiaalselt ameti jaoks ehitatud hoonesse Haagis. 


**2014**

 **04/2014** – võeti vastu direktiiv, mis käsitleb **Euroopa uurimismäärust** kriminaalasjades.


**2011**

 **06/2011** – loodi Eurojusti **erakorraline koordineerimiskeskus**, mis võimaldab kohtunikel, süüdistajatel ja õiguskaitseorganitel taotleda abi ööpäev läbi.


**2009**

**01/2009** – Eurojustis asutati omaette üksusena **genotsiidivastase võrgustiku sekretariaat**. 


**2009**

**01/2009** – Eurojust hakkas pakkuma ühistele uurimisrühmadele **rahalist ja logistilist tuge**. 


**2008**

**12/2008** – võeti vastu nõukogu otsus, millega **tugevdati Eurojusti**. 


**2007**

**12/2007** – Eurojust algatas **1000. juhtumi**. 


**2005**

 Eurojustis asutati eraldi üksusena **ühiste uurimisrühmade võrgustiku sekretariaat**.


**2003**

Eurojust kolis uude asukohta Haagis, rahvusvahelises rahu ja õiguse linnas. 

**2002**

 **02/2002** – nõukogu otsusega asutati **Eurojust**, et tugevdada võitlust raskete piiriüleste kuritegude vastu.

**06/2002** – nõukogu raamotsusega võeti vastu **Euroopa vahistamismäärus** ja liikmesriikide vaheline **üleandmiskord**.

**12/2002** – Eurojustis asutati eraldi üksusena **Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku sekretariaat**. 

**1999**

Euroopa Liidus asutati vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala koos kokkuleppega luua **ajutine õigusalase koostöö üksus**.



## Kuidas Eurojust töötab

Eurojusti organisatsiooni moodustavad kolleegium, juhatus ja haldusüksus.

**Kolleegium** vastutab ameti operatiivtöö eest ja koosneb igast osalevast ELi liikmesriigist pärit liikmetest. Kui kolleegium käsitleb muid küsimusi peale operatiivtegevuse, kuulub sellesse ka üks Euroopa Komisjoni esindaja. Kolleegiumi tegevuse üle teevad järelevalvet Eurojusti president ja kaks asepresidenti, kes valitakse kuni kaheks 4-aastaseks ametiajaks.

Liikmesriikide liikmed juhivad riiklikke büroosid, milles neid toetavad vastava riigi lähetatud asetäitjad ja assistendid. Bürood on prokuröride ja uurimisi teostavate kohtunike peamine kontaktpunkt, kui viimased vajavad konkreetset kriminaaluurimises abi.

**Juhatus** abistab kolleegiumit juhtimisülesannetes. Sellesse kuuluvad president, kaks asepresidenti, Euroopa Komisjoni esindaja ning veel kaks kolleegiumi liiget kaheaastase rotatsiooni korras.

## Prioriteetsed kuriteoliigid

Eurojust teeb riiklike asutustega kootööd väga erinevate raskete ja keerukate piiriüleste kuritegude korral, mis hõlmavad kaht või enam riiki. Amet juhib õiguslast reageerimist Euroopas esilekerkivatele ohtudele, võimaldades liikmesriikidel püsida kurjategijatest sammu võrra ees ning keskendudes peamiselt kuritegelikele organisatsioonidele. Sage li hõlmavad Eurojustile edastatud juhtumid mitut kuriteoliiki.

Prioriteetsed kuriteoliigid on:

- ▶ terrorism
- ▶ küberkuritegevus
- ▶ inimkaubandus
- ▶ narkokaubandus
- ▶ ELi finantshuvide vastased kuriteod
- ▶ rändajate smugeldamine
- ▶ keskkonnakuriteod
- ▶ rahapesu
- ▶ kelmus ja pettus

**Haldusüksusesse** kuuluv haldusdirektor Eurojusti õiguslik esindaja ja juht haldusküsimustes. Haldusdirektor vastutab igapäevase halduse, personali juhtimise ja Eurojusti operatiivtegevust hõlbustava haldustoe eest.

## Katusorganisatsiooni roll

Eurojustis tegutsevad neli võrgustikku: Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku sekretariaat, genotsiidivastase võrgustiku sekretariaat, ühiste uurimisrühmade võrgustiku sekretariaat ja Euroopa küberkuritegevuse vastase õigusalase koostöö võrgustik. Need võrgustikud koosnevad riikide kontaktpunktidest või ekspertidest, kes hõlbustavad õiguslast koostööd, teabevahetust ja spetsialistide tööd liikmesriikides.

## Eurojusti juhtumi kulg



### JUHTUMI ALGATAMINE

Eurojusti juhtumi võib algatada...



#### Liikmesriigi ametiasutus

Liikmesriikide pädevad asutused taotleavad abi oma uurimiste ja süüdistuste esitamise protsessis



#### EPPO (kui see on tegevust alustanud)

Euroopa Prokuratuur teeb oma pädevuse piires juhtumi algatamise taotluse



#### Omaalgatuslik

Tuginetakse järgmistelt asutustelt saadud teabele:

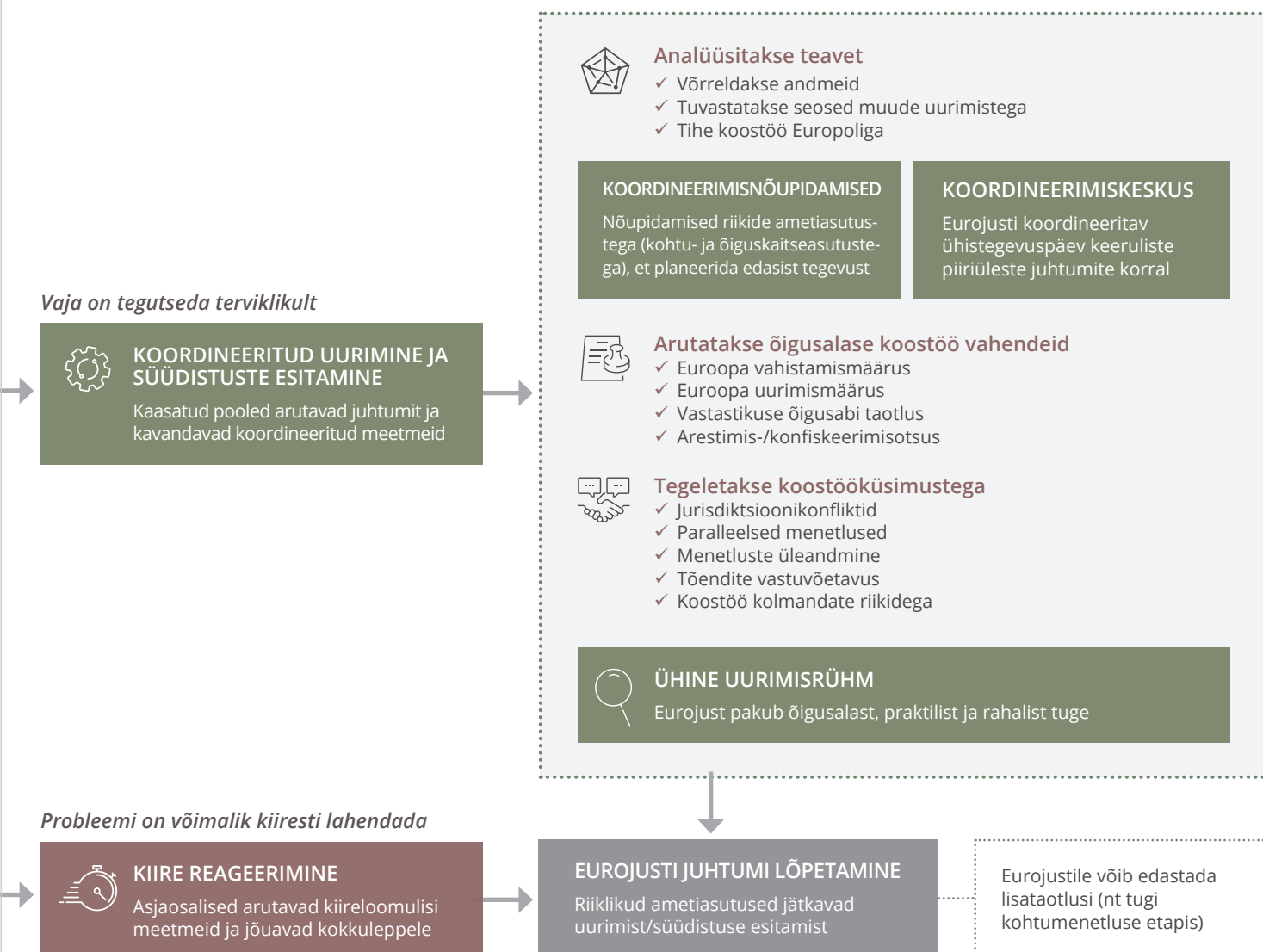
- ✓ muud ELi ametid (nt Europol, FRONTEX)
- ✓ Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF)
- ✓ EPPO
- ✓ liikmesriikide ametiasutused (nt terrorismiga seotud teabevahetus, Eurojusti määruse artikli 21 kohased teavitused jne)

## Juhtumi esitamine Eurojustile

Eurojustile esitatud juhtumid hõlmavad kas mitut ELi liikmesriiki või liikmesriiki ja ELi-välist riiki. Mõnikord hõlmavad need ühes liikmesriigis sooritatud kuritegusid, mille mõju ulatub üle riigipiiride. Eurojust pakub liikmesriikidele oma suurt kogemust ja asjatundlikkust õigusalases koostöös, sh meetodeid, et lahendada selliseid probleeme nagu jurisdiktsioonikonfliktid, väljaandmised, tõendite vastuvõetavus ning varade külmutamine ja tagasinõudmine. Kuna Eurojust koondab kõigi liikmesriikide ja mitme kolmanda riigi ametiasutusi, suudab amet vastata taotlustele kiiresti, aidates vahel lahendada juhtumeid mõne tunni jooksul.

Kui liikmesriigi liige otsustab esitada juhtumi Eurojustile, koguneb kolleegium, et määrata, millised Eurojusti riikide esindajad tuleks kaasata. Liikmesriigi liige (või tema asetäitjad ja assistendid) juhib juhtumi menetlemist, samas kui Eurojust annab nõu ja abi koordineerimisel ja Euroopa õigusalaste meetodite ja vahendite rakendamisel.

Kui juhtum on Eurojustis algatatud, saab korraldada järelkohtumise, mis toetab kaasatud riikide vahelist teavahetust ning kus arutatakse asjakohaseid õiguslikke küsimusi ja antakse asjaomastele riiklikele asutustele nõu edasiste meetmete võtmiseks (vt juhtumite võimalikku kulgu jaotises „Eurojusti juhtumi kulgu“).





## Peamised uurimismeetodid

Eurojust annab abi väga erinevates uurimistes. Iga juhtum on erinev ja nõuab individuaalset lähenemist. Sageli peavad prokurörid kahtlusallaste leidmiseks ja vahistamiseks kohe tegutsema. Sellistel juhtudel võivad riiklikud ametiasutused kasutada Eurojusti ainulaadseid erakorralisi teenuseid, mis aitavad nt täita kiiresti Euroopa vahistamismääruse või varade arestimisotsuse või koguda tõendeid Euroopa uurimismääruse abil. Muudel juhtudel areneb uurimine aeglaselt ja meetoodiliselt, mis tähendab kuude- või isegi aastatepikkust hoolikat planeerimist, koordineerimist ja arupidamist, milles Eurojust täidab vaid koordinaatori osa. Eurojusti pakutavad neli peamist tugimeetodit on **ühised uurimisrühmad, ELi õigusalase koostöö vahendid, koordineerimisnõupidamised** ja **koordineerimiskeskused**.

### Ühised uurimisrühmad



Ühised uurimisrühmad on kõige täiustatum rahvusvahelise koostöö vorm kriminaalasjades. Need on meeskonnad, milles kohtunikud, prokurörid ja õiguskaitseametnikud teevad koostööd rahvusvahelistes kriminaaluurimistes, lähtudes kahe või enama riigi vahel fikseeritud perioodiks sõlmitud õiguskokkuleppest. Eurojust on toetanud riike ühiste uurimisrühmade loomises ja töös alates 2009. aastast. Amet korraldab ühise uurimisrühma liikmete kohtumisi, pakudes neile sageli kirjalikku ja suulist tülget. Sama tähtis on, et Eurojust annab ühisele uurimisrühmale rahalist ja logistilist abi, et leevendada koormust riikide eelarvetele rahvusvaheliste juhtumitega tegelemisel.

#### Eurojust toetab ühiseid uurimisrühmi

- ▶ ühise uurimisrühma moodustamiseks juhtumi sobivuse hindamisel;
- ▶ ühise uurimisrühma kokkuleppe koostamisel;
- ▶ õigusliku ja praktilise abiga ühise uurimisrühma tegevusaja vältel, toetades muu hulgas ühisoperatsioone (koordineerimiskeskused);
- ▶ uurimise ja süüdistuste esitamise strateegiate koordineerimisel;
- ▶ reisimisel, tõlkimisel, tõendite edastamisel ja seadmete laenamisel rahalise ja logistilise abiga.

### Abi ELi õigusalase koostöö vahendite kasutamisel



Sellised vahendid nagu Euroopa vahistamismäärus ja Euroopa uurimismäärus hõlbustavad piiriüleste juhtumite lahendamisel oluliselt koostööd. Nende parimaks kasutamiseks peavad aga riiklikud ametiasutused saama üksteisega kiiresti ühendust võtta ning eri keeltes ja jurisdiktsioonides selgelt suhelda. Koordinaatorina tegutsedes võimaldab Eurojust kaasatud riikidel neid vahendeid kõige paremini kasutada.

#### Mis on Euroopa vahistamismäärus?

Kõigis ELi liikmesriikides kehtivat Euroopa vahistamismäärust kasutatakse kuriteos kahtlustatavate või kohtulikult karistatud isikute vahistamiseks ja väljaandmiseks määruse väljastanud riigile kriminaalvastutusele võtmise või karistuse kandmise eesmärgil. Eurojustil on Euroopa vahistamismääruse rakendamise parandamisel, sh õiguslike ja praktiliste takistuste ületamisel oluline osa. Eurojust hõlbustab Euroopa vahistamismääruste edastamist ja õigeaegset väljastamist, koordineerib ja nõustab seoses konkureerivate Euroopa vahistamismäärustega, abistab üleandmisega seotud küsimustes, selgitab Euroopa vahistamismääruse erinevusi riikide õigusaktidest ning aitab riikide ametiasutusi paljude muude küsimuste lahendamisel.

#### Mis on Euroopa uurimismäärus?

Euroopa uurimismäärusega antakse eri liikmesriikide kohtuametitele selge koostöö korraldus tõendite kogumiseks ja säilitamiseks, nt otsingute ja kuulamiste läbiviimiseks, panga- ja finantsandmete hankimiseks, suhtluse pealtkuulamiseks ja vahistatute ajutiseks üleandmiseks. Eurojust võib aidata Euroopa uurimismääruse rakendamise neljas põhietapis (väljastamine, edastamine, tunnustamine ja täitmine). Lisaks saab amet anda nõu järgmistes küsimustes: Euroopa uurimismääruse direktiivi kohaldamisala ja selle kasutamine koos muude kehtivate õigusaktidega, pädevad asutused, Euroopa uurimismääruse sisu, vorm ja keel ning teatavate uurimistoimingute kasutamine.

“ Kuna piiriülene kuritegevus on kahjuks kasvamas, küsitakse Eurojustilt abi järjest enamate suurte ja keeruliste juhtumite korral. Sellest tulenevalt teevad kohtuasutused rohkem rahvusvahelisi toiminguid, mida peame jooksvalt koordineerima. Eurojusti juures koordineerimiskeskuse loomine annab meile võimaluse pakkuda abi viivitamata ning tagada meetmete samaaegne rakendamine ja kasulikkus kõigi osalevate riikide kohtuametite ja politsei jaoks, kui liikmesriikide ja kolmandate riikide üksikmeetmed annaksid vähem mõjusaid tulemusi. ”

– Eurojusti president Ladislav Hamran –

## Koordineerimisnõupidamised



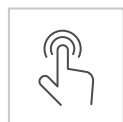
Üks sageli kasutatav Eurojusti tegevusvahend on koordineerimisnõupidamine, kus saavad kokku liikmesriikide ja teatud juhtudel kolmandate riikide kohtu- ja õiguskaitseorganid. Osalejad vahetavad teavet ja lahendavad õiguslikke küsimusi, nt jurisdiktsioonikonflikte ja menetluste üleandmist. Samuti võivad nad leppida kokku järgmised uurimisetapid, kavandada tegevuspäevi ja arutada ühise uurimisrühma võimalusi.

Eurojustil on kohtumistel koordinaatori osa. Ametil on eraldi õigusalase koostöö ametnike töörühm, mis annab õigusnõu ja operatiivabi ning teeb õiguslikku analüüsi.

Samuti pakub Eurojust küllastavatele osalistele ruume ning hüvitab majutus- ja reisikulud. Kogu koordineerimisnõupidamise vältel on saadaval sünkroontõlke teenus, isegi kui nõupidamine toimub videokonverentsi vormis.



## Koordineerimiskeskused



Eurojust pakub suuremahuliste piiriülese kuritegevuse vastase võitluse operatsioonide toetuseks ainulaadse meetodina koordineerimiskeskust. Nende tegevuste edu määrav tegur on võime rakendada samaaegselt selliseid meetmeid nagu vahistamine, läbiotsimine, tõendite arestimine, (võimalike) kahtlusaluste ja tunnistajate ülekuulamine ning varade arestimine. Sageli toimuvad need tegevuspäevad mitmes liikmesriigis samal ajal, võttes kurjategijatelt võimaluse oma võrgustikke hoiatada.

Tegevuspäeva vältel on koordineerimiskeskuses osalejate käsutuses turvalised erisidekanalid. Osalevatelt ametiasutustelt saadava teabe alusel edastab koordineerimiskeskus regulaarselt teavet kohapealsete tegevuste edenemise kohta.

See teave annab pooltele võimaluse muuta tegevuskohtades strateegiat vastavalt sellele, kuidas olukord areneb. Näiteks võib vaja minna täiendavat Euroopa uurimismäärust, et otsida läbi asukoht, mis selgus alles tegevuse käigus. Osalejad peavad olema valmis ettenägematuteks sündmusteks ja suutma neile kiiresti reageerida.

2019. aastal loodi Eurojustis 100. koordineerimiskeskus. See versta-post ja koordineerimiskeskustes aastate jooksul saavutatud tulemused kinnitavad meetodi kasulikkust ja suurenevat rolli õigusalases koostöös.

Meeskonnatöös riiklike ametiasutustega aitavad Eurojusti riiklikud bürood ning pühendunud analüütikud ja nõustajad luua õigeid tingimusi keerukate ja kiirelt arenevate rahvusvaheliste operatsioonide koordineerimiseks.

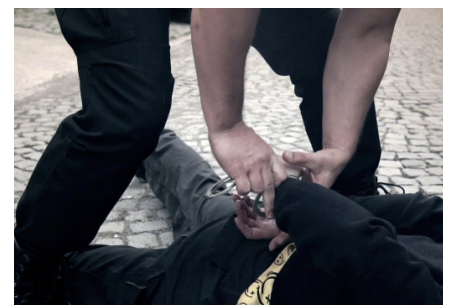


## Koordineerimiskeskused töös

2011. aasta veebruaris loodud esimene Eurojusti koordineerimiskeskus oli seotud rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamisega kuues riigis tegutseva kuritegeliku võrgustiku poolt. Eurojustil paluti hõlbustada vastastikuse õigusabi taotluste esitamist asjaosalistele liikmesriikidele ning koordineerida uurimist ja süüdistuste esitamist ja samaaegseid tegevusi kuritegeliku organisatsiooni vastu veel viies riigis. Kui Eurojust oli aidanud kaasa ulatuslikele ettevalmistustele, mis hõlmasid koordineerimisnõupidamise korraldamist seitsmes linnas samaaegsete tegevuste elluviimise strateegia

määratlemiseks, loodi koordineerimiskeskus. Vahistati 35 kahtlustatavat kuriteole kaasaitajat ning kinni peeti 38 sisserrändajat.

2019. aasta septembris loodi Eurojustis 100. koordineerimiskeskus: sellega jõudis otsustavasse etappi keerukas tehniline uurimine, mis käsitles tasulise televisiooniteenuse suuremahulise pettuse ja ulatuslike audiovisuaalsete autoriõiguste rikkumistega tegelenud kuritegelikku organisatsiooni. Tegevuspäeval osalesid kuus riiki. Tuvastati 22 kahtlusalust ning lõpetati enam kui 200 serveri töö. Koordineerimiskeskuse edukale lõpule järgnes Eurojustis peetud pressikonverents.





## Näidisjuhtumid



**EncroChat (2020).** Ühise uurimisrühma abiga õnnestus Prantsusmaa ja Madalmaade õiguskaitseorganitel ja kohtuametitel, Europolil ja Eurojustil likvideerida kuritegelike võrgustike poolt laialdaselt kasutatav krüpteeritud telefonivõrk EncroChat. Kuudepikkune uurimine võimaldas kuulata pealt, jagada ja analüüsida miljoneid sõnumeid, mida kurjategijad raskete kuritegude kavandamisel vahetasid. Seda teavet kasutatakse mitmes käimasolevas kriminaaluurimises ning see pakub ainulaadset võimalust analüüsida suurt kogust tõendusmaterjale, mis võimaldab pidada organiseeritud kuritegelike võrgustikega ulatuslikku võitlust. Eurojust aitas õigusalasele koostööle jõuliselt kaasa ühise uurimisrühma loomise ja Euroopa õigusalase koostöö vahendite laialdase kasutamise – näiteks väljastati mitmes riigis üles saja Euroopa uurimiskorralduse. Uurimise vältel korraldasid ühise uurimisrühma liikmed Eurojustis viis koordineerimiskoostööd, et tuua kõik pooled kokku turvalises keskkonnas, selgitada välja paralleelsed või seotud uurimised, valida sobivaim koostööraamistik ning lahendada võimalikud jurisdiktsioonikonfliktid.



**Rändajaid ebaseaduslikult üle piiri toimetava võrgustiku liikmete koordineeritud vahistamised (2020).** Eurojusti ja Europoli toetatud rahvusvahelise uurimise tulemusel vahistasid Belgia ja Prantsusmaa ametivõimud 26 kahtlustatavat rändajaid ebaseaduslikult üle piiri toimetava jõugu liiget, mis vedas peamiselt Aasia põgenikke. Kui 2019. aastal leiti Ühendkuningriigis Essexis külmutusautost 39 surnud Vietnami kodanikku, loodi Belgia, Iirimaa, Prantsusmaa, Ühendkuningriigi, Eurojusti ja Europoli ühine uurimisrühm. Kohtu- ja politseiametid tegid seejärel ühises uurimisrühmas tihedat koostööd, et uurida kuritegeliku organisatsiooni väidetavat tegevust ning leida kokkupuutepunkte pooleliolevate piirkondlike ja kohalike uurimistega rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise juhtumites. Eurojust toetas ühist uurimisrühma ja kuut juhtumipõhist koordineerimiskoostööd ning korraldas tegevuspäeval koordineerimiskeskuse, mis aitas operatsiooni jooksvalt koordineerida.



**Kõrgel positsioonil Islamiriigi kurjategija kiire vahistamine (2019).** Ungari ja Belgia ametiasutuste kiire sekkumine Eurojusti koordineerimisel aitas vahistada naasva välismaise terroristliku võitleja, keda kahtlustati aktiivses osalemises 20 inimese mõrvas Süürias. Tema kinnipidamise kahtlustatuna terrorikuritegudes tegi võimalikuks ööpäevaringne oluliste dokumentide vahetamine ning teabe tõlkimine ja jagamine Ungari ja Belgia vahel.



**Operatsioon „Pollino“ (2018).** Operatsioon „Pollino“ oli seni suurim *Ndrangheta* maffia vastane koordineeritud rünnak Euroopas. Uurimine kestis neli aastat. Riiklikud ametiasutused koondasid kõik teadmised, et luua ühine strateegia keerukate kuritegude vastaseks võitluseks. Sadade politseiametnike sünkroonselt ajastatud tegevused, mida jälgiti reaalajas Eurojusti koordineerimiskeskuses, võimaldasid leida peaaegu 4000 kg kokaiini ja suurtes kogustes muid narkootikume, arestida 2 miljonit eurot ning vahistada 84 isikut.

# Juurdepääsu loomine kogu maailma jurisdiktsioonidele

Kurjategijad ületavad ELi sise- ja välispiire. Lisaks on suurenenud vajadus operatiivtoe järele raskete piiriüleste kuritegude vastases võitluses, kus kolmandate riikidega seotud juhtumite arv kasvab igal aastal üle 20% võrra. Seepärast on äärmiselt oluline teha tihedat koostööd kolmandate riikidega, et lahendada probleeme, mis kaasnevad üleilmastumise ja digiülemineku kontekstis esilekerkivate üha keerulisemate kuritegudega, eriti ebaseadusliku rände, inimkaubanduse ja terrorismivastase võitluse valdkonnas.

Eurojustil kui rahvusvahelise õiguslase koostöö hõlbustajal oluline roll tõhusate ja püsivate töösuhete edendamisel liikmesriikide ja kolmandate riikide ametiasutuste vahel. Ameti koostöölepingud ja enam kui 50 kontaktpunkti hõlmav võrgustik annavad juurdepääsu kogu maailma kriminaalõiguse jurisdiktsioonidele.

Koostöölepingud on kolmandate riikidega tehtava koostöö kõige täiuslikum vorm. Need võimaldavad vahetada süstemaatiliselt teavet, sh isikuandmeid,

mis on ELi-väliste riikidega tegelemisel riikide ametiasutustele hädavajalik. Eurojust on sõlminud kolmandate riikidega 12 koostöölepingut, millest 8 on lähetanud Eurojusti sideprokuröri. Sideprokurörid töötavad koos liikmesriikidest pärit kolleegidega ning neil on täielik juurdepääs ameti operatiivvahenditele. 2019. aastal jõustunud Eurojusti määrusega muudeti Eurojusti välissuhete põhimõtteid. Nüüd teeb Eurojust tihedalt koostööd Euroopa Komisjoniga, koostades oma rahvusvahelise haarde tõhustamiseks 4-aastaseid strateegiaid.

Amet on tihedas kontaktis Euroopa Liidu institutsionaalse struktuuri oluliste osalejate, sh komisjoni, asjaomaste nõukogu töörühmade, Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning Euroopa välisteenistusega. Samuti teeb Eurojust koostööd muude ELi ametitega, kes toetavad kriminaalõiguse ahela erinevaid etappe, näiteks Europol, Euroopa Pettustevastane Amet, Euroopa Prokuratuur, Euroopa õiguslase koolituse võrgustik ja Frontex.





Fotod © Eurojust; Shutterstock



**Eurojust**, Johan de Wittlaan 9, 2517 JR, Haag, Madalmaad  
Telefon: +31 70 412 5000 - e-post: [info@eurojust.europa.eu](mailto:info@eurojust.europa.eu) - veebileht: [www.eurojust.europa.eu](http://www.eurojust.europa.eu)  
*Jälgi Eurojusti Twitteris, LinkedInis ja YouTube'is @Eurojust*

PDF: *Katalooginumber* QP-03-20-536-ET-N    *ISBN* 978-92-9490-487-4    *DOI* 10.2812/183843